

EDUSKUNNAN VASTAUS 133/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta (HE 170/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystoimi on antanut asiasta mietinnön (StVM 28/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5 ja 7 §, 16 §:n 2 momentti, 25 §, 26 §:n 1 momentin 1 kohta, 27 §, 28 §:n 2 momentti, 30 §:n 1 momentti ja 36 §:n 1 kohta sekä

lisätään lakiin uusi 7 a—7 h §, 24 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 27 a—27 c ja 30 a § seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tämän lain tarkoituksena on turvata maatalousyrittäjälle oikeus pitää vuosilomaa sekä saada sijaisapua siksi ajaksi, jona hän on 5 §:ssä säädetyin tavoin sijaisavun tarpeessa. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää maatalousyrittäjän mahdollisuutta käyttää maksullista lomittajapua.

4 §

Vuosilomaan oikeutettu maatalousyrittäjä

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta vuosilomaan:

1) sen kalenterivuoden aikana, jonka kuluessa hänen velvollisuutensa ottaa 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vakuutus alkaa, lukuun ottamatta sitä vuosilomaoikeutta, jota saman maatalousyrittäjän maatalousyrittäjät eivät ole käyttäneet kyseisen kalenterivuoden aikana;

2) sinä aikana, jolloin hän saa täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea; eikä

3) sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana hän on täyttänyt 65 vuotta.

5 §

Sijaisapuun oikeutettu maatalousyrittäjä

Sijaisapuun on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka sijaisavun tarpeen alkaessa on merkittävässä työpanoksellaan huolehtinut ja vastannut maatalousyrittäjän hoitoon säännöllisesti kuuluvista tehtävistä ja jolla ei 7 tai 7 a—7 f §:ssä tarkoitetun tilapäisen syyn vuoksi ole mahdollisuutta huolehtia maatalousyrittäjän hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistään ilman sijaisapua. Sijaisavun tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän olosuhteet kokonaisuudessaan sekä mahdollisuudet huolehtia edellä mainituista tehtävistä yrityksen sisäin järjestelyin.

7 §

Sijaisapu työkyvyttömyyden perusteella

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella:

1) ilman lääkärintodistusta enintään seitsemäksi päiväksi; sekä

2) lääkärintodistuksen perusteella enintään siksi ajaksi, jonka todistuksella osoitettu työkyvyttömyys kestää.

Maatalousyrittäjällä on lääkärintodistuksella osoitetun yhtäjaksoisen tai vähäisin keskeytyksin jatkuneen työkyvyttömyyden perusteella oikeus saada sijaisapua enintään 300 päivän ajaksi, paitsi jos hän on sanotun ajan kuluessa pannut vireille työkyvyttömyyseläketä koskevan hakemuksen tai jos on ilmeistä, että sijaisavun tarve päättyy ennen kuin sijaisapu on jatkunut 365 päivää.

Maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun päättyy, kun hän saa tiedon eläkelaitoksen päätök-

sestä, jolla hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke toistaiseksi.

Kun työkyvyttömyyseläke myönnetään kuntoutustukena, maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun, jos on todennäköistä, että hän kykenee myöhemmin jatkamaan työskentelyään maatalousyrittäjänä niissä tehtävissä, joita varten sijaisapua on viimeksi annettu. Eläkelaitos antaa paikallisyksikölle sijaisavun antamista koskevan päätöksen tekoa varten lausunnon siitä, onko todennäköistä, että maatalousyrittäjä kykenee myöhemmin jatkamaan työskentelyään edellä tarkoitetuin tavoin. Lausunto sitoo paikallisyksikköä sen päättäessä maatalousyrittäjän oikeudesta sijaisapuun. Maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun tässä momentissa tarkoitetussa tapauksessa jatkuu enintään siihen asti, kun kuntoutustukea maksetaan.

Maatalousyrittäjällä, jonka työkyvyttömyyseläketä koskeva hakemus on hylätty, on oikeus saada sijaisapua 28 §:n 2 momentissa säädettyä maksua vastaan, kunnes hänen oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeeseen on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi toimittaa työkyvyttömyyseläkeasiassa antamansa päätöksen tiedoksi 10 §:ssä tarkoitetulle paikallisyksikölle silloin, kun eläkehakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenee, että maatalousyrittäjä on työkyvyttömyytensä perusteella saanut sijaisapua.

7 a §

Sijaisapu kuntoutusta sekä työkykyä ylläpitävää toimintaa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

1) kuntoutuksen vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka lääkärin määräykseen tai lakiin perustuva kuntoutus kestää, jollei 7 §:n 4 momentista muuta johdu; sekä

2) osallistuakseen työterveyshuollon suunnittelemaan työkykyä ylläpitävään toimintaan enintään siksi ajaksi, jonka suunnitelman mukainen toiminta kestää.

7 b §

Sijaisapu sairaan lapsen hoitamista varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

- 1) alle 10-vuotiaan lapsen sairastumisen johdosta enintään seitsemäksi päiväksi; sekä
- 2) alle 16-vuotiaan sairaan lapsen erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989) tarkoitetussa sairaanhoidon toimintayksikössä tapahtuvan hoidon tai lakiin perustuvan kuntoutuksen vuoksi enintään ajaksi, jolta maatalousyrittäjälle suoritetaan sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista erityishoitorahaa.

7 c §

Sijaisapu raskautta ja synnytystä, isyyslomaa sekä ottolapsen hoitoa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

- 1) raskautta ja synnytystä varten enintään siksi ajaksi, jolta hänellä on oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen äitiys- tai vanhempainrahaan;
- 2) isyyslomaa varten enintään siksi ajaksi, jolta hänellä on oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen isyysrahaan; sekä
- 3) ottolapsen hoitoa varten alle kuusivuotiaan lapsen hoitoon otosta alkaen enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa.

7 d §

Sijaisapu alle kolmevuotiaan lapsen hoitoa varten

Vuosilomaan oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua alle kolmevuotiaan lapsensa kotona tapahtuvaa hoitamista varten sairausvakuutuslain mukaisen vanhempainrahakauden päätyttyä enintään 100 päivää vuodesta lasta ja hänen molempia vanhempiaan kohti. Tässä pykälässä säädetty sijaisavun enimmäis-

määrä voidaan jakaa vanhempien kesken heidän haluamallaan tavalla.

7 e §

Sijaisapu aikuiskoulutusta varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua aikuiskoulutukseen osallistumista varten enintään 15 päivän ajaksi kalenterivuodessa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjien opintorahasta annetussa valtioneuvoston päätöksessä (408/1997) tarkoitettuun maatalousyrittäjien opintorahaan tai aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitettuun aikuiskoulutustukeen oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua aikuiskoulutukseen osallistumista varten enintään niin kauan kuin edellä tarkoitettulla tavalla tuettu koulutus kestää.

7 f §

Sijaisapu muilla perusteilla

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

- 1) varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen suorittamista varten enintään asevelvollisuuslaissa (452/1950) tai siviilipalveluslaissa (1723/1991) säädetyksi ajaksi;
- 2) kertausharjoitusten tai niitä korvaavan palveluksen suorittamista varten enintään palveluksen osoitetun keston ajaksi;
- 3) lähiomaisensa kuoleman sekä lähiomaisensa hautajaisten vuoksi yhden päivän ajaksi;
- 4) tuottajajärjestön valtakunnallisen tai kansainvälisen luottamuselimen kokoukseen osallistumista varten enintään kokouksen ja siihen liittyvien matkojen ajaksi; sekä
- 5) muun edellä tässä luvussa mainittuihin syihin rinnastettavan tilapäisen syyn vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka luotettavasti osoitettu sijaisavun tarve kestää.

7 g §

Sijaisavun saajana 65 vuotta täyttänyt maatalousyrittäjä

Sen estämättä, mitä edellä tässä laissa säädetään, 65 vuotta täyttäneellä maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun vain, jos sijaisavun tarve on alkanut ennen sanotun iän täyttämistä. Tällöin sijaisapua on oikeus saada sanotun iän täyttämistä seuraavan kuuden kuukauden aikana enintään 60 päivän ajaksi.

7 h §

Sijaisapu yritystoiminnan järjestelyjä varten

Sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, sijaisapua annetaan yritystoiminnan jatkamisen tai siitä luopumisen vaatimia järjestelyjä varten silloin, kun sijaisapuun oikeutetulle maatalousyrittäjälle on myönnetty työkyvyttömyyseläke toistaiseksi tai kun sijaisavun tarve johtuu sijaisapuun oikeutetun maatalousyrittäjän kuolemasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sijaisapua annetaan työkyvyttömyyseläkettä koskevan päätöksen tiedoksisaantipäivää tai kuolinpäivää seuraavien kuuden kuukauden aikana enintään 60 päivän ajaksi.

16 §

Lomitustehtävien laajuus sekä maksullinen lomittaja-apu

Vuosilomaan oikeutetun maatalousyrittäjän pyynnöstä paikallisyksikkö voi osoittaa palveluksessaan olevan vakituisesti lomitustyötä tekevän tai 15 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maatalouslomittajan työskentelemään muissakin kuin tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä 28 §:n 1 momentissa säädettyä maksua vastaan enintään 120 tuntia kalenterivuodessa vuosilomaan oikeutettua maatalousyrittäjää kohden, jollei se vaaranna 14 §:ssä tarkoitettujen palvelujen järjestämistä.

24 §

Maatalousyrittäjän velvollisuus järjestää itse lomituksensa

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maatalousyrittäjä voi järjestää itselleen myös 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua vastaavaa maksullista lomittaja-apua.

25 §

Itse hankitut lomittajat

Maatalousyrittäjän itse hankkimana lomittajana voi toimia lomituspalveluja tuottavan yrityksen tai yhteisön palveluksessa oleva henkilö tai itsenäinen ammatinharjoittaja. Vuosiloma- ja sijaisapulomitusta varten maatalousyrittäjä voi myös ottaa lomittajan työsopimussuhteeseen, ei kuitenkaan henkilöä, joka vuosilomaan oikeutettuna työskentelee hänen kanssaan samalla tilalla.

26 §

Korvaus itse järjestetystä lomituksesta

Maatalousyrittäjällä on oikeus hakemuksesta saada korvausta itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneisiin kustannuksiin edellyttäen, että hän on lomituksen ajaksi irrottautunut 8 §:ssä tarkoitettua tehtäväosuudestaan. Korvauksen määrä 8 §:ssä tarkoitettua lomitustuntia kohti on:

1) kuukausipalkkaisen lomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukainen ylin peruspalkka kerrottuna luvulla 2,1, jos lomittaja on lomituspalveluja tuottavan yrityksen tai yhteisön palveluksessa taikka toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana; sekä

27 §

Sijaisavusta perittävät maksut

Sijaisavusta peritään palvelun saajalta tuntimaksu, joka ei saa ylittää palvelun tuottamisesta

aiheutuneita kustannuksia. Tuntimaksu on yksi euro lomitustunnilta lisättyinä määrällä, joka saadaan jakamalla sijaisavun saajan maatalousyrittäjien eläkelain mukainen työtulo 5 000:lla, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä. Maksu määrätään sen työtulon mukaan, joka sijaisavun saajalla oli voimassa sijaisavun alkamisvuoden ensimmäisenä päivänä. Jollei tällaista työtuloa ole, maksu määrätään sijaisavun saajan viimeksi voimassa olleen indeksillä korotetun työtulon mukaan. Jos sijaisavun saajalla ei ole ollut maatalousyrittäjien eläkelain mukaista vakuutusta, maksun perusteena on soveltuvin osin mainituksa laissa säädettyjä perusteita noudattaen arvioitu alkavan yrittäjän vuotuinen työtulo.

27 a §

Korotettu sijaisapumaksu

Sijaisavusta peritään 27 §:n mukainen maksu 50 prosentilla korotettuna:

1) kun sijaisavun saaja on sijaisavun alkaessa oikeutettu palkkaetuuksiin työ- tai virkasuhteen perusteella tai kun hänellä on voimassa yrittäjien eläkelaisissa (468/1969) tarkoitettu vakuutus; sekä

2) kun sijaisapua annetaan 7 d §:n tai 7 e §:n 2 momentin nojalla.

27 b §

Maksullisesta lomittaja-avusta perittävän maksun suuruinen sijaisapumaksu

Sijaisavusta peritään 28 §:n 1 momentin mukaan määräytyvä tuntimaksu siltä osin kuin työkyvyttömyyden perusteella annettava sijaisapujatkuu yli 90 päivää eikä sijaisavun saajalla ole samalta ajalta oikeutta sairausvakuutuslaissa tarkoitettuun päivärahaan tai siihen rinnastettavaan ensisijaiseen etuuteen taikka kuntoutustukseen.

Sijaisavusta peritään 28 §:n 1 momentin mukaan määräytyvä tuntimaksu myös siinä tapauksessa, että sijaisapua annetaan 7 f §:n 4 kohdan tai 7 h §:n nojalla.

Sijaisavusta peritään 28 §:n 2 momentin mukaan määräytyvä tuntimaksu, kun sijaisapua annetaan 7 §:n 5 momentin perusteella. Jos sijaisavun saajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke tai kuntoutustuki mainituksa säännöksessä tarkoitettua päätöksen johdosta, tässä momentissa tarkoitettu maksu alennetaan sijaisavun saajan vaatimuksesta 27 §:n mukaiseksi.

27 c §

Alennettu sijaisapumaksu

Jos sijaisavun perusteena on raskaus ja synnytys, sijaisavusta peritään sairausvakuutuslaissa tarkoitettua äitiysrahauden ajalta edellä tässä laissa tarkoitettu maksu 50 prosentilla alennettuna.

Sijaisavusta määrättyä maksua voidaan alen-
taa, jos sijaisavun saajan ja hänen perheensä toimeentuloedellytykset huomioon ottaen siihen on syytä.

28 §

Maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut

Edellä 16 §:n 3 momentissa tarkoitettua lomittaja-avusta peritään sen käyttäjältä maksu, joka vastaa kuukausipalkkaisen lomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaista ylintä peruspalkkaa kerrottuna luvulla 2,1.

30 §

Viivästyskorko sekä perintä ilman tuomiota tai päätöstä

Jos 27, 27 a—27 c tai 28 §:ssä tarkoitettua maksua taikka 29 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua korvausta ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa säädettyin perustein. Viivästyskoron maksamisen perusteena oleva eräpäivä voi olla aikai-

sintaan kahden viikon kuluttua maksun määräämisen perusteena olevan palvelun saamisesta.

— — — — —

30 a §

Maatalousyrittäjän vastuu maksuista ja korvauksista

Maatalousyrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevän aviopuolisonsa ja perheyrittäjän jäsenen sekä kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön tämän lain mukaisista maksuista ja korvauksista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoitettua vastuuta ei kuitenkaan ole sellaisella maatalousyrittäjällä, joka ei harjoita maatalousyrittäjätoimintaa omistus- tai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä. Jos tämän lain mukaisesti maataloutta harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, myös se vastaa tähän toimintaan perustuviin osakkaitensa maksuista ja korvauksista niin kuin omasta velastaan.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2001

7 luku

Kustannukset

36 §

Lomituskustannusten vähennykset

Edellä 35 §:ssä tarkoitettujen kustannusten vähennykseksi luetaan:

1) 27, 27 a—27 c ja 28 §:n nojalla perityt maksut sekä 29 §:n 1 ja 2 momentin nojalla perityt korvaukset;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin päätöksiin, jotka koskevat sijaisavun myöntämistä tai siitä perittäviä maksuja, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.